

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου " Για την καθιέρωση της γενοκτονίας των Ελλήνων τον Πόντου ως ημέρας μνήμης"

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Στις αρχές του 1991, η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ, αποδέχτηκε ομόφωνα πρόταση του Προέδρου κ. Ανδρέα Γ. Παπανδρέου - ύστερα από επιστολή των Ποντίων βουλευτών του κινήματος - για κατάθεση πρότασης νόμου για την επίσημη αναγνώριση από τη Βουλή των Ελλήνων, της γενοκτονίας των 353.000 Ποντίων, που έγινε από τους Τούρκους από το 1916 ως το 1923 και για καθιέρωση της 19ης Μαΐου ως

•ΗΜΕΡΑΣ ΜΝΗΜΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ"

Έτσι την 1η Απριλίου 1992, είκοσι δύο (22) βουλευτές του ΠΑΣΟΚ κατέθεσαν τη σχετική πρόταση νόμου, η οποία ουδέποτε προωθήθηκε για συζήτηση.

Σήμερα, οι υπογράφωντες βουλευτές του ΠΑΣΟΚ, επαναφέρουμε την πρόταση αυτή και ζητούμε από τον κ. Πρόεδρο της Βουλής την επίσπευση της σχετικής συζήτησης ώστε η 19η Μαΐου 1994 να αποτελέσει την πρώτη επίσημα αναγνωρισμένη ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ποντίων.

Η Κυβέρνηση αποδέχεται την πρόταση νόμου των βουλευτών του ΠΑΣΟΚ και σύμφωνα με την επιφύλαξη του Υφυπουργού Εσωτερικών ενώπιον της διαρκούς επιτροπής της Βουλής, καταθέτει νέα εισηγητική έκθεση.

Η παρουσία των Ποντίων στη Μικρά Ασία και στα παράλια του Εύξεινου Πόντου, από την Σινώπη στα δυτικά μέχρι τον Ύψη στα ανατολικά, μαρτυρείται από πολλές ιστορικές πηγές.

Παρουσία, που χρονολογείται από τις αρχές της πρώτης χιλιετίας προ Χριστού. Η ύπαρξη τους παίρνει πολλές φορές αυτόνομη πολιτική κρατική μορφή, είτε με αυτήν της πόλης - κράτους της αρχαίας κλασικής περιόδου είτε με τη μορφή του κράτους - χώρου της Ελληνιστικής περιόδου με τους Μιθριδάτες βασιλείς του Πόντου είτε με την Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας από το 1204-1461, οπότε αρχίζει η Οθωμανική κατοχή.

Το Οθωμανικό καθεστώς υπέβαλλε συστηματικά τον Ποντιακό λαό σε απαράδεκτες συνθήκες διαβίωσης, με στόχο την αλλοίωση της ταυτότητας του και τη διάσπαση της ενότητας του, συνθήκες, που αποτελούσαν σταθερά αίτια συνεχούς φυγής - εξόδου από τον Πόντο ή αναζήτησης ασφαλείας και καταφυγίου στην ορεινή ενδοχώρα. Η φυγή αυτή οδήγησε στον σχηματισμό των Ποντιακών κοινοτήτων στη Δυτική Ευρώπη και ιδιαίτερα στη Ρωσία.

Η μεγάλη όμως φυγή των Ελλήνων Ποντίων προς τον ελλαδικό χώρο, την πρώην Σοβιετική Ένωση, την Ευρώπη και την Αμερική και ο μετασχηματισμός τελικά των Ποντίων σε ένα λαό προσφύγων και διασποράς, είχε σαν αίτια τα γεγονότα της δραματικής περιόδου των διωγμών της γενοκτονίας και του ξεριζωμού από το 1916 έως το 1923.

Το Οθωμανικό καθεστώς, το κίνημα των Νεότουρκων και μετέπειτα το Κεμαλικό κίνημα, απάντησαν στο αίτημα της ιστορίας για εκδημοκρατισμό των πολιτικών θεσμών, για βαθιές κοινωνικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις, με την εξολόθρευση και τον

ξεριζωμό αυτοχθόνων αλλοεθνών ομάδων όπως οι Έλληνες Πόντιοι. Το Νεοτουρκικό και Κεμαλικό σχέδιο δημιουργίας ενός ομοιογενούς εθνικά τουρκικού κράτους - έθνους προϋπέθετε την εθνική εκκαθάριση με τη συστηματική γενοκτονία των αυτοχθόνων λαών.

Ένας μεγάλος αριθμός, τριακόσιοι πενήντα τρεις χιλιάδες (353.000) Πόντιοι σε ένα σύνολο επτακοσίων πενήντα χιλιάδων (750.000) εξαφανίστηκαν με τη μέθοδο των διώξεων και των εκτοπίσεων στο χρονικό διάστημα μεταξύ του 1916-1923. Μέσα στα χρόνια αυτά έγιναν μεγάλες σφαγές, πυρπόληση και καταστροφή πόλεων και χωριών, χιλιάδες οι θάνατοι, εξαφανίσεις και αγνοούμενοι στις στρατιές των εκτοπισμένων από τα παράλια του Εύξεινου Πόντου στο εσωτερικό της Ανατολής το Κουρδιστάν, την Συρία.

Τα προμελετημένα και προσχεδιασμένα γεγονότα κατέληξαν σε μια αποτελεσματική πολιτική γενοκτονίας. Επρόκειτο για τη δεύτερη γενοκτονία του αιώνα μας, μετά την γενοκτονία των Αρμενίων.

Οι αποδείξεις για τα απαράδεκτα αυτά γεγονότα είναι πολυάριθμες και συγκλίνουσες. Προκύπτουν ακόμη από τα ίδια τα οθωμανικά και τουρκικά αρχεία και εκδόσεις - κυβερνητικές αποφάσεις και νομοσχέδια- από τα αρχεία των ευρωπαϊκών χωρών και των Η.Π.Α., από αναφορές ξένων διπλωματικών υπαλλήλων, πρεσβευτών, προξένων, ιεραποστόλων και φιλανθρωπικών οργανώσεων. Τα κύρια όμως στοιχεία της εκτέλεσης του εγκλήματος προκύπτουν από την ίδια την ιστορία των Ποντιακών οικογενειών με τα δικά της θύματα και τις μαρτυρίες εκείνων που επέζησαν από τις σφαγές.

Στην περίπτωση της Ποντιακής γενοκτονίας έχουμε εξόντωση των μελών συγκεκριμένης εθνικής ομάδας, σοβαρή προσβολή της φυσικής και πνευματικής της ακεραιότητας και υποβολή αυτής σε συνθήκες διαβίωσης που συνεπάγονταν τη μερική ή ολική βιολογική καταστροφή της. Έχουμε βίαιη μεταφορά παιδιών σε άλλη εθνική ομάδα. Όλες δηλαδή τις πράξεις, που σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος της γενοκτονίας, που υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 9 Δεκεμβρίου 1948, στοιχειοθετούν αυτό το μεγάλο έγκλημα ενάντια στην ανθρωπότητα, το έγκλημα της γενοκτονίας.

Γεωπολιτικοί λόγοι και κρατικές σκοπιμότητες επέβαλαν μέχρι τα τελευταία χρόνια να παραμένει λησμονημένη από τους νόμους της ελληνικής πολιτείας, αλλά και ολόκληρης της ανθρωπότητας αυτή η πολιτική γενοκτονία.

Οι Πόντιοι, ένα μαρτυρικό κομμάτι του Ελληνισμού με μεγάλη αγάπη στην ελευθερία, την αλήθεια, τη ζωή, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τις ηθικές αξίες, τον άνθρωπο, είναι πλέον αδύνατο να ανεχθούν την απόκρυψη, τη λήθη, την υποβάθμιση των γεγονότων, την υποκρισία, το ψέμα, τη σιωπή.

Όσο μεγάλη ήταν η αδικία, όσο περισσότερο χρόνο αποκρύφθηκαν τα γεγονότα, τόσο πιο έντονη είναι η επιθυμία και η απαίτηση τους για την αναγνώριση από τη διεθνή κοινότητα του αδικήματος των διωγμών που υπέστησαν.

Όλοι οι λαοί που υπέστησαν επιθέσεις ενάντια στην ανθρωπινή τους ύπαρξη από δυνάμεις βίας, σωβινισμού και ρατσισμού καθιέρωσαν ημέρα μνήμης του δικού τους ολοκαυτώματος. Οι Πόντιοι, ένα κομμάτι του Ελληνισμού με μεγάλη προσφορά στον

πολιτισμό της Μικράς Ασίας και του Εύξεινου Πόντου, δεν μπορούσαν να μείνουν χωρίς ημέρα μνήμης του δικού τους ολοκαυτώματος.

Έτσι τους τελευταίους χρόνους καθιέρωσαν την 19η Μαΐου κάθε έτους ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού.

Η Ελληνική Βουλή έρχεται να καλύψει ένα μεγάλο εθνικό, ιστορικό, ηθικό και πολιτικό κενό καθιερώνοντας την 19η Μαΐου, ημέρα, που ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάστηκε το 1919 στη Σαμψούντα, για να συνεχίσει με εντονότερο και φρικιαστικότερο τρόπο, τη συστηματική γενοκτονία του Ελληνισμού του Πόντου, που είχε αρχίσει από το 1916 και τελείωσε το 1923, ως ημέρα μνήμης της Ποντιακής γενοκτονίας. Συμβάλλονται, έτσι, έστω και στο ελάχιστο στην αποκατάσταση της ηθικής καταστροφής που υπέστη ο Ποντιακός Ελληνισμός, καθιερώνοντας μια ημέρα ιστορικής μνήμης ιδιαίτερα σε μια περίοδο όπως η σημερινή, όπου επανεμφανίζονται φαινόμενα ρατσισμού, ξενοφοβίας και σωβινισμού.

Η Κυβέρνηση διάκειται θετικά στην πρόταση των Ποντιακών οργανώσεων να προχωρήσει, μετά τις απαραίτητες μελέτες, στη δημιουργία μιας πόλης με το όνομα ΡΩΜΑΝΙΑ στην περιοχή της Θράκης, που θα αποτελέσει τη Μητρόπολη των απανταχού Ελλήνων του Πόντου και θα είναι μια ορατή σύνδεση με την Ποντιακή ιστορία και τον Ποντιακό πολιτισμό. Με την πρόσθετη υποχρέωση ανέγερσης εθνικού μνημείου της ποντιακής γενοκτονίας στην ίδια περιοχή.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 1994 Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Α. Τσοχατζόπουλος

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Η 19η Μαΐου καθιερώνεται ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου

Άρθρο 1

Ορίζεται η 19η Μαΐου ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου.

Άρθρο 2

Ο χαρακτήρας, το περιεχόμενο, ο φορέας και ο τρόπος οργάνωσης των εκδηλώσεων μνήμης, καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη των πλέον αναγνωρισμένων Ποντιακών σωματείων.

Άρθρο 3

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 1994 Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Α. Τσοχατζόπουλος

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ¶

στην πρόταση νόμου "Για την αναγνώριση της γενοκτονίας των ΠΟΝΤΙΩΝ"¶

Στις 19 Μαΐου 1919, ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάστηκε στη Σαμψούντα, για να συνεχίσει με εντονότερο και πιο φρικιαστικό τρόπο, τη συστηματική ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ του Ελληνισμού του ΠΟΝΤΟΥ, που είχε αρχίσει το 1916 και τελείωσε το 1923.¶

Η γενοκτονία αποτέλεσε επίσημη τουρκική πολιτική και επιδίωξη από το 1911, με στόχο την πλήρη εξαφάνιση των χριστιανικών λαών της περιοχής.¶

Το καταρρέον γραφειοκρατικό Οθωμανικό κράτος και το αντιδραστικό ρατσιστικό Κεμαλικό καθεστώς, θέλοντας ν'αντιπαρατεθεί με τις ζωντανές και ανερχόμενες οικονομικά και κοινωνικά δυνάμεις (Ελληνες και Αρμενίους) και να απαλλαγεί απ'αυτές, συμάχησε με τις πλέον περιθωριοποιημένες ομάδες του Τοπάλ Οσμάν και του Κεχαγιά και διέκοψαν βίαια τη διαδικασία εξέλιξης των λαών της περιοχής.¶

Η ελληνική καταγωγή και η ορθόδοξη χριστιανική πίστη των Ποντίων, στάθηκε αιτία για το βιολογικό αφανισμό τους, μέσω του οποίου οι Τούρκοι απέφυγαν την αναμενόμενη σύγκρουση των δύο εθνοτήτων.¶

Δύσκολα ανθρώπινος νους μπορεί να συλλάβει τις μεθόδους και τα μέσα που χρησιμοποίησαν οι Τούρκοι: βιασμοί, αρπαγές περιουσιών, λεηλασίες, πυρπολήσεις, εξορίες, καταναγκαστικά τάγματα εργασίας, βασανισμοί, λιμοκτονίες απαγχονισμοί, ομαδικές σφαγές, 353.000 Πόντιοι θύματα των τούρκικων ορδών.¶

Όταν η γενοκτονία πλέον συντελέστηκε, ο υπαρκτός και ορατός φόβος ολοκληρωτικού αφανισμού του Ποντιακού ελληνισμού προκάλεσε τη βίαιη μετακίνηση των ποντιακών χριστιανικών πληθυσμών προς Ελλάδα, Σοβιετική Ένωση και αλλού.¶

Πάνω από 200.000 όμως Πόντιοι, που δεν κατόρθωσαν να μετακινηθούν, παρέμειναν στα ορεινά κυρίως χωριά του Πόντου, με προδιαγεγραμμένη συνέπεια το βίαιο εξισλαμισμό τους.¶

Η γενοκτονία των Ποντίων, η δεύτερη μέσα στον 20ό αιώνα μετά τη γενοκτονία των Αρμενίων, δεν θα επραγματοποιείτο εάν δεν υπήρχαν άμεσοι ή έμμεσοι συνεργοί των Τούρκων εγκληματιών.¶

Πρώτοι οι Γερμανοί στρατιωτικοί καθοδηγητές των Νεότουρκων και του Κεμάλ Ατατούρκ, που με την ουσιαστική βοήθειά τους, συντελέστηκε η γενοκτονία τόσο των Αρμενίων όσο και των Ποντίων.¶

Δεύτεροι υπεύθυνοι οι Σοβιετικοί, που με την τεράστια βοήθεια και την πολιτική κάλυψη που παρείχαν στον Κεμάλ, έδωσαν τη χαριστική βολή στους χριστιανικούς πληθυσμούς της Μικράς Ασίας.¶

Τρίτοι οι Άγγλοι, οι Γάλλοι, αλλά και οι Αμερικάνοι, που επίσης βοηθούσαν τους Νεότουρκους και επωμίζονται βαρειές ευθύνες.¶

Δυστυχώς και η Ελλάδα σαν κράτος δεν μπόρεσε στις δύσκολες στιγμές να βοηθήσει τους αδελφούς μας Ποντίους.¶

Όταν τέθηκε σε εφαρμογή το σχέδιο της γενοκτονίας στον Πόντο, ούτε ένας Έλληνας στρατιώτης υπήρχε εκεί και επομένως ούτε καν μιά στοιχειώδης δικαιολογία για τις σφαγές.¶

Ο Ποντιακός Ελληνισμός μπροστά στη λαίλαπα των φονικών ορδών, πάλεψε μόνος και στην περίοδο αυτή, 1916-1922, ένα μεγάλο εθνικό απελευθερωτικό κίνημα εναντίον των

Τούρκων σφαγέων αναπτύχθηκε μαζί με ένα πολιτικό κίνημα, για την απελευθέρωση του Πόντου και την ίδρυση Ελληνικής Δημοκρατίας του Πόντου.¶

Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας κατέληξε μέσα από δραματικά γεγονότα και συνταρακτικές στιγμές.¶

Ύστερα από 73 χρόνια η πολιτική της Τουρκίας στο θέμα των μειονοτήτων αλλά και των γενοκτονιών παραμένει η ίδια.¶

Ακόμα και σήμερα στήνουν αγάλματα του σφαγέα Τοπάλ Οσμάν στον Πόντο και δίνουν τοπωνύμια προς τιμήν του Μουσταφά Κεμάλ.¶

Το 1937 προσάρτησαν την Αλεξανδρέτα και το 1974 κατέλαβαν τη μισή Κύπρο.¶

Κατήγγησαν την αυτονομία της Ίμβρου και της Τενέδου και έδωξαν το ελληνικό στοιχείο από την Κωνσταντινούπολη.¶

Θέτουν θέμα Θράκης, Δωδεκανήσου, εναερίου χώρου και αιγιαλίτιδας ζώνης στο Αιγαίο.¶

Δημιουργούν προβλήματα με τη Συρία και το Ιράκ, εκμεταλλεύονται τον ισλαμισμό και προσπαθούν να βάλουν πόδι στις ισλαμικές δημοκρατίες της τέως Σοβιετικής Ένωσης.¶

Τουρκοποιούν τις μουσουλμανικές μειονότητες στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και τα Σκόπια και δημιουργούν προβλήματα στα Βαλκάνια.¶

Με τις αυθάδειες, ανιστόρητες, προκλητικές και προδοτικές δηλώσεις του ο αργυρώνητος "Έλληνας" Βουλευτής Σαδίκ, αυτόκλητος προστάτης του μουσουλμανικού στοιχείου στη Θράκη, υποκινούμενος από την Άγκυρα και χρηματοδοτούμενος από σκοτεινά ανθελληνικά κέντρα, περιφέρεται ανά την υφήλιο και θέτει θέμα "τουρκικής" μειονότητας στην Ελλάδα, υποδυόμενος τον ηγέτη της.¶

Σήμερα συντελείται γενοκτονία σε βάρος των 22 εκατομμυρίων Κούρδων, που ζουν με τη σειρά τους το δράμα που έζησαν οι Έλληνες και οι Αρμένιοι.¶

Η πρακτική εφαρμογή του Παντουρκισμού, της διαρκούς θεωρίας του τουρκικού καθεστώτος, είναι οι γενοκτονίες και οι καταλήψεις ξένων εδαφών.¶

Ο ελληνισμός όπου Γής, πρέπει να δράσει αποτελεσματικά.¶

Ο Ποντιακός Ελληνισμός, 2.500.000 σε όλο τον κόσμο θεωρεί την αναγνώριση της γενοκτονίας των 353.000 αθών θυμάτων της τουρκικής θηριωδίας, ελάχιστο φόρο τιμής στην παρουσία, τις θυσίες και την προσφορά του Ποντιακού Ελληνισμού στο Έθνος.¶

Η αναγνώριση της γενοκτονίας αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για τον Ελληνισμό και εγγύηση ότι το κατ' εξακολούθηση ένοχο τουρκικό κράτος, δεν θα την επαναλάβει σε βάρος μας ή σε βάρος άλλου λαού της περιοχής.¶

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ ομόφωνα αποδέχτηκε την πρόταση του Προέδρου κ. Ανδρέα Παπανδρέου, ύστερα από επιστολή που έστειλαν οι Πόντιοι Βουλευτές, για κατάθεση πρότασης για επίσημη αναγνώριση από τη Βουλή των Ελλήνων της γενοκτονίας των 353.000 Ποντίων που έγινε από τους Τούρκους από το 1916 ως το 1923 και καθιέρωση της 19ης Μαΐου ως "Ημέρας Μνήμης της Γενοκτονίας".¶

Έτσι εμείς οι Ποντιακής καταγωγής Βουλευτές του ΠΑΣΟΚ καταθέτουμε την ακόλουθη πρόταση νόμου και ζητούμε από τον Πρόεδρο της Βουλής να επισπεύσει τη σχετική συζήτηση ώστε η 19η Μαΐου 1992 να αποτελέσει την πρώτη επίσημα αναγνωρισμένη Ημέρα Μνήμης Γενοκτονίας των Ποντίων.¶

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ¶

Η 19η Μαΐου αναγνωρίζεται σαν ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ποντίων¶

Άρθρο 1¶

Ορίζεται η 19η Μαΐου ως ημέρα μνήμης της γενοκτονίας των Ποντίων.¶

Άρθρο 2¶

Το πλαίσιο, ο χαρακτήρας και το περιεχόμενο των εκδηλώσεων μνήμης, καθορίζονται με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης, ύστερα από γνώμη των Ποντιακών σωματείων των ειδικών επί του θέματος επιστημόνων και των αρμόδιων ιδρυμάτων.¶

Άρθρο 3¶

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.¶

Αθήνα, 30 Μαρτίου 1992¶

Οι προτείνοντες Βουλευτές¶

Λευτέρης Κωνσταντινίδης¶

Θόδωρος Κατσανέβας¶

Νίκος Ακριτίδης¶

Γιάννης Διαμαντίδης¶

Θεόδωρος Κοκελίδης¶

Κων/νος Γουνατίδης¶

Μόσχος Γικόνογλου ¶

Λάζαρος Λωτίδης¶

Νικόλαος Ζαμπουνίδης¶

Απόστολος Φωτιάδης¶

Αλέξανδρος Δαμιανίδης¶

Παναγιώτης Σγουρίδης¶

Χαράλαμπος Καστανίδης¶

Γιώργος Πασχαλίδης¶

Κυριάκος Ταταρίδης¶

Βασίλης Γερανίδης¶

Γιάννης Ανθόπουλος¶

Ηλίας Παπαδόπουλος¶

Μιχάλης Χρυσοχοΐδης¶

Λουκ. Αποστολίδης¶

Ιωαν. Καλαμακίδης¶

Παναγιώτης Κρητικός